

Република Србија
ПРИВРЕДНИ АПЕЛАЦИОНИ СУД
7 Пж 4093/19
24.03.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

ПРИВРЕДНИ АПЕЛАЦИОНИ СУД, у већу састављеном од судије Татјане Ђурице, председника већа, судије Слободанке Виденовић и судије Тијане Поповић, чланова већа, у правној ствари тужиоца-противтуженог "МАКИ ПЛАСТ" доо село Тогочевце, Бошњаце, Лебане, кога заступа адвокат Властимир Симоновић из Лесковца, против туженог-противтужиоца "КЛАМЕР" доо Лесковац, ул. Нишка бр. 34и, кога заступа адвокат Александар Цветановић из Лесковца, ради утврђења права својине, вредност предмета спора 6.192.000,00 динара, одлучујући о жалби туженог-противтужиоца изјављеној против пресуде Привредног суда у Лесковцу П-97/2017 од 25.10.2018. године, на седници већа одржаној дана 24.03.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

I - ОДБИЈА СЕ жалба туженог-противтужиоца као неоснована и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Привредног суда у Лесковцу П-97/2017 од 25.10.2018. године у ставу I, III и IV изреке.

II - УКИДА СЕ пресуда Привредног суда у Лесковцу П-97/2017 од 25.10.2018. године у ставу II изреке, па се **ОДБАЦУЈЕ** тужба у делу којим је тужилац-противтужени тражио да се наложи туженом-противтужиоцу да испостави уредан рачун о купопродаји возила са свим подацима о возилима из саобраћајних дозвола неопходних за регистрацију возила и са исказаном основицом од 5.160.000,00 динара и ПДВ од 1.032.000,00 динара.

III - ОДБИЈА СЕ захтев туженог-противтужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Лесковцу П-97/2017 од 25.10.2018. године у ставу I изреке усвојен је тужбени захтев тужиоца-противтуженог према туженом-противтужиоцу, те је утврђено да је тужилац на основу Уговора о купопродаји стекао право својине на два камиона-теретна возила марке Scania 114L380, број шасије PUS 4011300276, рег. бр. LE 055-XC и Scania 114L380, број шасије PUS 4011300277, рег. бр. LE 055-XC, као и два прикључна возила - полуприколице марке Schwartzmuller 2A3SHKSE, број шасије 9287220520, рег. бр. 00021-LE и Schwartzmuller 2A3SHKSE, број шасије 114744, рег. бр. 00020-LE, што је тужени-противтужилац дужан признати и трпети, да тужилац-противтужени изврши регистрацију означених возила пред надлежном полицијском управом на своје име. У ставу II изреке наложено је туженом-противтужиоцу да тужиоцу-противтуженом испостави уредан рачун о купопродаји возила, са свим подацима о возилима из саобраћајних дозвола неопходних за

регистрацију возила и са исказаном основицом од 5.160.000,00 динара и ПДВ од 1.032.000,00 динара. У ставу III изреке одбијен је противтужбени захтев туженог-противтужиоца којим је захтевао да суд наложи тужиоцу-противтуженом да туженом-противтужиоцу преда у државину 2 камиона - теретна возила марке Scania 114L380, број шасије PUS 4011300276, рег. бр. LE 055-XC и Scania 114L380, број шасије PUS 4011300277, рег. бр. LE 055-XC, као и два прикључна возила - полуприколице Schwartzmuller 2A3SHKSE, број шасије 9287220520, рег. бр. 00021-LE и Schwartzmuller 2A3SHKSE, број шасије 114744, рег. бр. 00020-LE. У ставу IV изреке обавезан је тужени-противтужилац да тужиоцу- противтуженом исплати трошкове спора у износу од 420.540,00 динара.

Благовременом жалбом тужени-противтужилац побија напред наведену пресуду у целости због битне повреде одредаба Закона о парничном поступку, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права. Навео је да се битне повреде, пре свега, огледају у томе што пресуда има недостатака због којих се не може испитати, а изрека пресуде је неразумљива јер противречи сама себи и датим разлозима. Истакао је да је неспорно да су странке закључиле писани Договор за куповину камиона дана 09.09.2014. године и да је наведеним Договором одређена динамика плаћања по којој је купац требао да плати уговорену цену у 3 рате и то закључно са 15.12.2014. године. Истакао је да је тужилац до рока из уговора платио само незнатан део од 1.460.000,00 динара и да је по протеку рока уговор раскинут по сили закона сагласно члану 125. Закона о облигационим односима. Навео је, што се тиче Уговора о пословно техничкој сарадњи, да је сврха тог уговора била да тужилац као купац возила несметано користи за обављање своје делатности без накнаде и да је тај уговор важио само до купопродаје, тачније до 25.11.2014. године, до када је купац требао да плати цену и возила пренесе на себе, а како тужилац као купац није исплатио купопродајну цену у уговореном року, то је добијао фактуре да плаћа коришћење возила. Такође, је истакао да је првостепени суд погрешно ценио и налаз вештака економско-финансијске струке, јер је вештак у свом налазу само цифарски исказао колики је промет био између странака, али и битну чињеницу да тужилац код уплате није наводио основ, већ је плаћао аванс, што указује да је тужилац плаћао накнаду за коришћење возила, јер је и сам знао да је уговор био раскинут по слову закона, те да никако не може бити прихваћен став првостепеног суда да је тужилац у целости измирио купопродајну цену. Предложио је да другостепени суд укине побијану одлуку и предмет врати првостепеном суду на поновно одлучивање или да исту преиначи тако што ће одбити тужбени захтев тужиоца у целости и усвојити противтужбени захтев, те обавезати тужиоца да туженом плати трошкове првостепеног и другостепеног поступка.

Привредни апелациони суд није узео у разматрање поднесак тужиоца од 24.12.2018. године, насловљен као образложење жалбе, с обзиром да је исти поднет по протеку рока за изјављивање жалбе.

Испитујући законитост и правилност првостепене пресуде у смислу члана 386. Закона о парничном поступку, Привредни апелациони суд налази да је жалба туженог-противтужиоца делимично основана.

Предмет тужбеног захтева је утврђење права својине тужиоца на два камиона-теретна возила и на два прикључна возила-полуприколице, те налагање туженом да тужиоцу испостави уредан рачун о купопродаји возила са свим подацима о возилима из саобраћајних дозвола неопходних за регистрацију возила и са исказаном основицом од 5.160.000,00 динара и ПДВ од 1.032.000,00 динара.

Предмет противтужбеног захтева је предаја туженом у посед од стране тужиоца два камиона-теретна возила и два прикључна возила-полуприколице.

Према чињеничном стању утврђеном од стране првостепеног суда тужилац и тужени су након усменог договора дана 09.09.2014. године склопили писмени уговор који су назвали Договор за куповину камиона, који за предмет има купопродају два камиона и две полуприколице, којим су утврдили да цена по једном камиону и једној полуприколици износи 21.500,00 евра плус ПДВ. Парничне странке су уговориле да купопродајна цена буде исплаћена у три једнаке месечне рате, закључно са 15.12.2014. године, с тим да ако нешто мало од треће рате не буде исплаћено у року до 15.12.2014. године, може се измирити до 25.12.2014. године, како би се до тада измирила целокупна обавеза, и пренело власништво моторних возила на име купца. У уговору је наведено да су камиони преузети у исправном стању без икакве рекламације за будуће одржавање и кварове.

Тужилац и тужени су потом дана 12.09.2014. године закључили четири Уговора о пословно техничкој сарадњи који за предмет имају уступање на коришћење 2 теретна возила и две полуприколице, којим је тужени уступио тужиоцу без накнаде на коришћење уговорена возила почев од дана закључења уговора до дана споразумног раскида.

Дана 15.10.2015. године је закључен Уговор о позајмици између АА као зајмодавца и тужиоца као зајмопримца, у ком је наведено да је зајмодавац извршио плаћање обавезе за рачун зајмопримца у износу од 13.850,00 евра у динарској противвредности као бескаматну позајмицу, са роком враћања који ће уговорне стране накнадно договорити. У уговору је наведено да је наведеном позајмицом измирена обавеза зајмопримца према овде туженом за куповину два камиона марке Scania 114L и две полуприколице марке Schwvarstuler према Договору за куповину камиона, те да је наведени износ исплаћен лично овлашћеном лицу овде туженог ББ.

Првостепени суд је такође утврдио да је тужени дана 11.04.2016. године упутио захтев – обавештење тужиоцу којим позива тужиоца да се изјасни да ли и даље жели да купи предметна возила – камионе или не, да ли жели да иста возила користи и убудуће у закуп уз плаћање надокнаде која би била накнадно уговорена и уколико се не одлучи ни за једну од наведених опција, да у року од 5 дана од дана пријема дописа врати возила туженом. Тужени је потом дана 30.06.2016. године упутио захтев тужиоцу да туженом врати преузета возила, јер иста тужилац није исплатио у уговореном року, већ је возила користио уз плаћање накнаде по испостављеним фактурама.

Првостепени суд је из налаза и мишљења вештака економско - финансијске струке утврдио да је тужилац извршио плаћање са свог рачуна на рачун туженог износ од 6.536.443,91 динара, који износ обухвата износ од 4.874.055,00 динара по основу датог аванса и износ од 1.662.447,36 динара који се односи на Уговор о позајмици (13.850,00 евра). Од уплаћеног износа од 4.874.055,00 динара тужилац је до крајњег рока по Договору за куповину возила уплатио износ од 1.460.000,00 динара, док је износ од 3.414.055,00 динара тужилац туженом исплатио 2015. године.

Код оваквог стања у списима предмета, првостепени суд је нашао да је тужбени захтев тужиоца основан, док је неоснован противтужбени захтев. Првостепени суд наводи да је тужилац почео са исплатом купљених возила, али иста није исплатио у уговореном року, већ је своју обавезу, односно уплату извршио закључно са 13.10.2015. године у износу од 4.874.055,00 динара. Ако се при том узме у обзир да је тужилац на име позајмице туженом исплатио износ од 13.850,00 евра, што у динарској противвредности обрачунатој по средњем курсу НБС на дан 15.10.2015. године износи 1.662.447,36 динара, тиме је тужилац у целости исплатио туженом своју уговорну обавезу, чиме је у потпуности реализован договор – Уговор о купопродаји предметних возила. Како је између парничних странака закључен Договор – Уговор за куповину возила, те како су возила предата у државину тужиоцу, и како је купопродајна цена

исплаћена, то је првостепени суд нашао да је основан тужбени захтев тужиоца за утврђење права својине на предметним покретним стварима. Првостепени суд налази да тужилац оправдано захтева да се утврди његово право својине на возилима ради регистрације истих и исходавања саобраћајне дозволе на своје име. Имајући у виду наведено, првостепени суд је одлучио као у изреци првостепене одлуке и усвојио тужбени захтев тужиоца, а одбио противтужбени захтев туженог.

Привредни апелациони суд налази да је побијана одлука као у ставу I, III и IV изреке правилна и законита, те да је донета без битних повреда поступка прописаних чланом 374. став 2. Закона о парничном поступку на које повреде овај суд пази по службеној дужности сагласно члану 386. став 3. истог Закона.

Није учињена ни битна повреда одредаба поступка из члана 374. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку, на коју повреду тужени у жалби неосновано указује. Првостепена пресуда нема недостатака због којих се не би могла испитати њена законитост и правилност, изрека пресуде је јасна, а разлози дати у образложењу о битним чињеницама нису у супротности са стањем у списима и изведеним доказима.

Привредни апелациони суд налази да је правилно првостепени суд на утврђено чињенично стање применио материјално право када је усвојио тужбени захтев за утврђење права својине тужиоца на два теретна возила и две полуприколице и када је одбио противтужбени захтев туженог за предају предметних камиона и полуприколица туженом у државину.

Из утврђеног чињеничног стања произилази да су тужилац и тужени дана 09.09.2014. године сачинили писмени Договор за куповину камиона, који по својој правној природи представља уговор о купопродаји два камиона и две полуприколице ознака ближе описаних у изреци првостепене пресуде, по цени од 21.500,00 евра плус ПДВ за један камион и једну полуприколицу, коју цену је тужилац као купац био у обавези да исплати у три једнаке месечне рате, закључно са 15.12.2014. године. На основу наведеног Уговора предметни камиони и полуприколице су предати у државину тужиоцу.

Из доказа у списима предмета, а пре свега налаза и мишљења судског вештака економско-финансијске струке, произилази да је тужилац туженом на име купопродајне цене исплатио на рачун износ од 4.874.055,00 динара, од ког износа је тужилац до крајњег рока по Договору за куповину возила уплатио износ од 1.460.000,00 динара, док је износ од 3.414.055,00 динара тужилац туженом исплатио током 2015. године.

Погрешан је закључак првостепеног суда да је тужилац исплатио целокупну купопродајну цену. Наиме, првостепени суд погрешно у исплату купопродајне цене урачунава и износ од 13.850,00 евра (1.662.447,36 динара), који је тужилац добио на зајам по Уговору о позјамици који је закључен дана 15.10.2015. године између АА као зајмодавца и тужиоца као зајмопримца. По становишту другостепеног суда, износ од 13.850,00 евра по Уговору о позајмици не представља део исплаћене купопродајне цене за предметна возила, јер нема доказа да је наведени износ уплаћен туженом на било који начин, без обзира што је у Уговору о позајмици наведено да је износ позјамице исплаћен законском заступнику туженог на име измирења обавезе тужиоца по Договору за куповину камиона, а који Уговор о позјамици је потписан само од стране АА и тужиоца, док није потписан од стране туженог.

Међутим, наведено не утиче на правилност првостепене одлуке о основаности тужбеног захтева за утврђење права својине.

Чланом 20. Закона о основама својинскоправних односа је прописано да се право својине стиче по самом закону, на основу правног посла и наслеђивањем, као и да се право својине стиче и одлуком државног органа, на начин и под условима

одређеним законом.

Чланом 34. став 1. Закона о основама својинскоправних односа је прописано да се на основу правног посла право својине на покретну ствар стиче предајом те ствари у државину стицаоца.

Закон о основама својинскоправних односа предвиђа деривативни и оргинарни начин стицања права својине на покретним стварима.

Деривативно стицање је пренос права својине са једног на другог титулара и за деривативно стицање права својине на покретним стварима је потребно да се кумулативно испуне одређени услови и то да постоји пуноважни правни основ (уговор о продаји и др.), да је претходник власник покретне ствар и да постоји законски начин стицања - код покретних ствари предаја ствари стицаоцу.

Имајући у виду да је између парничних странака закључен пуноважан уговор о купопродаји предметних покретних ствари, да су покретне ствари предате тужиоцу у државину, те да је купопродајна цена у претежном делу исплаћена, то је правилан закључак првостепеног суда да је тужилац стекао право својине на предметним теретним возилима и полуприколицама.

Како је тужилац стекао право својине на предметним покретним стварима, то је неоснован противтужбени захтев за предају тих ствари туженом у посед.

Неосновани су жалбени наводи туженог да је тужилац извршеним уплатама плаћао накнаду за коришћење возила, а не купопродајну цену по уговору. Ово стога, што је тужени тужиоцу по уговорима о пословно техничкој сарадњи предао на коришћење предметна теретна возила без накнаде, тако да је тужени без основа испостављао тужиоцу рачуне на име коришћења возила. Тужени до закључења главне расправе није пружио доказе да је између странка уговорено плаћање накнаде за коришћење предметних возила и полуприколица.

Такође су неосновани и жалбени наводи туженог да је Уговор - Договор за куповину камиона од 09.09.2014. године раскинут по сили закона у смислу члана 125. Закона о облигационим односима, јер тужилац није платио купопродајну цену у уговореном року, иако је рок за испуњење обавезе тужиоца одређен уговором битан елемент уговора.

Чланом 125. став 1. Закона о облигационим односима је прописано да кад испуњење обавезе у одређеном року представља битан састојак уговора, па дужник не испуни обавезу у том року, уговор се раскида по самом закону. Ставом 2. је прописано да поверилац може одржати уговор на снази, ако по истеку рока без одлагања обавести дужника да захтева испуњење уговора. Ставом 3. је прописано да кад је поверилац захтевао испуњење, па га није добио у разумном року, може изјавити да раскида уговор.

Када је реч о уговорима са фиксним роком за испуњење обавезе, пропуштањем рока за испуњење уговорне обавезе долази до раскида уговора по сили самог закона. Уговор са фиксним роком може остати на снази иако обавеза није испуњена у року, али је за то потребно да поверилац без одлагања обавести дужника да захтева испуњење уговора, односно да уговор одржава на снази. Сматра се да су уговорне стране фиксни уговор одржале на снази и ако је поверилац и по протеклу фиксног рока примио испуњење обавезе од друге стране.

Да би се уговор сматрао фиксним потребно је установити сагласност странака о раскиду уговора неизвршењем обавезе у одређеном року. Уговорне стране могу изричито уговорити да ће се уговор сматрати раскинутим ако не буде извршен у одређеном року, а и у одсуству изричите клазуле може бити речи о фиксном уговору ако се из свих околности, односно природе посла види да је испуњење уговора у одређеном року битан састојак уговора.

У конкретном случају Договором за куповину камиона није изричито уговорено да ће се уговор раскинути ако купопродајна цена не буде исплаћена у уговореном року, нити то произилази из свих околности, ни из природе посла. Напротив из доказа у списима произилази да је тужени примио исплату купопродајне цене од стране тужиоца и након протеча уговореног рока тј. након 15.12.2014. године, на који начин је потврдио да је уговор и даље на снази.

Правилна је и одлука о трошковима поступка која је донета уз правилну примену члана 153. и 154. Закона о парничном поступку и правилну примену Адвокатске и Таксене тарифе.

Из наведених разлога, а на основу члана 390. Закона о парничном поступку, одлучено је у ставу I изреке ове одлуке.

Међутим, Привредни апелациони суд налази да је одлука првостепеног суда као у ставу II изреке којом је наложено туженом да испостави уредан рачун о купопродаји возила са свим подацима о возилима из саобраћајних дозвола неопходних за регистрацију возила и са исказаном основицом од 5.160.000,00 динара и ПДВ од 1.032.000,00 динара, донета уз битну повреду поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, јер је на тај начин решено о захтеву који не спада у судску надлежност. Уговорни однос је између тужиоца и туженог заснован Договором за куповину камиона, који по својој природи представља уговор о купопродаји и који садржи обавезу тужиоца као купца да туженом по основу предаје два камиона и две полуприколице плати уговорену купопродајну цену. Испостављање рачуна који би пратио промет робе, тј прелаз својине са једног на друго лице не представља обавезу продавца из члана 454. Закона о облигационим односима. Обавеза продавца везано за издавање рачуна регулисана је посебним прописима Законом о порезу на додату вредност, Законом о рачуноводству, Правилником о евиденцији промета робе и услуга, Законом о трговини, који предвиђају последице у случају не издавања рачуна у ситуацији где је то законска обавеза. Наведеним законским прописима није одређена надлежност суда за отклањање повреде у извршењу ове законске обавезе продавца, односно лица које ставља у промет одређену робу. Из наведеног следи да је првостепени суд одлучујући о тужбеном захтеву као у ставу II изреке учинио битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. така 2. Закона о парничном поступку на коју другостепени суд пази по службеној дужности.

Због учињене повреде Привредни апелациони суд је применом члана 391. став 2. Закона о парничном поступку укинуо пресуду у ставу II изреке и у том делу одбацио тужбу јер суд није надлежан да одлучује о захтеву тужиоца да му тужени испостави рачун за извршени промет робе.

Како је тужени успео са жалбом у незнатном делу то му не припадају трошкови другостепеног поступка у смислу члана 154. Закона о парничном поступку из ког разлога је Привредни апелациони суд донео одлуку као у ставу III изреке пресуде.

ТП/МПК/ББ

**ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА - СУДИЈА
Татјана Ђурица, с. р.**

Тачност отправка оверава: